

Risikorapport 2019

PenSam Bank | CVR-nr. 13 88 46 76 Hjemsted Farum

Indhold

1. Risikoprofil	3
2. Risikostyring	3
3. Kapitalstyring og solvensbehov	5
4. Kreditrisiko	11
5. Markedsrisiko	16
6. Operationel risiko	17
7. Likviditetsrisiko	17
8. Anvendelsesområde	18

Formål og erklæringer

Formålet med denne rapport er at redegøre for PenSam Bank's risiko- og kapitalstyring. Rapporten er udarbejdet i overensstemmelse med oplysningskravene i Bekendtgørelse om opgørelse af risikoeksponeringer, kapitalgrundlag og solvensbehov og giver en beskrivelse af de væsentligste risici, som banken er eksponeret overfor.

I henhold til Bekendtgørelse om opgørelse af risikoeksponeringer, kapitalgrundlag og solvensbehov, skal PenSam Bank offentliggøre de i bekendtgørelsens bilag 2 anførte oplysningskrav minimum halvårligt. Det vurderes løbende, om der er behov for at offentliggøre oplysningerne hyppigere. Rapporteringen offentliggøres samtidig med årsrapporten og halvårsrapporten. I forbindelse med halvårsrapporten er det dog kun en del af den fulde risikoreport, der offentliggøres.

Rapporten opfylder sammen med årsrapporten bankens forpligtelser i henhold til oplysningskravene under søjle III i CRR forordningen.

PenSam Bank's bestyrelse og direktion har den 18. februar 2020 godkendt risikoreport for 2019.

Det er bestyrelsens vurdering, at bankens risikostyring er tilstrækkelig og giver sikkerhed for, at de indførte risikostyringssystemer er tilstrækkelige i forhold til bankens profil og strategi.

Det er endvidere bestyrelsens vurdering, at nedenstående beskrivelse af bankens overordnede risikoprofil i tilknytning til bankens forretningsmodel, strategi samt nøgletal, giver et retvisende og dækkende billede af bankens risikostyring.

1. Risikoprofil

PenSam Bank er et 100% ejet datterselskab af PenSam Liv A/S og dermed en del af PenSam koncernen. Koncernstrukturen er beskrevet i bankens årsrapport, som udgives samtidig med nærværende risikoreport. En overordnet beskrivelse af bankens kunder og dens produkter findes ligeledes i årsrapporten.

PenSam Bank er en privatkundebank, der udbyder enkle og gennemskuelige bankprodukter og -services. Den primære kundegruppe er FOA faggrupper, deres familier og husstandsmedlemmer.

Produkterne omfatter lån og kreditter til finansiering af andels- og ejerboliger (herunder realkreditbelåning via Totalkredit) samt bil og forbrug. Endvidere yder PenSam Bank indirekte garantier til kunder gennem udstedelse af bil- og boligkøbsbeviser. Derudover tilbyder PenSam Bank en række indlånsprodukter til frie midler i form af almindeligt indlån, opsparingskonti og forskellige former for pensionsopsparing.

PenSam Bank har i alle henseender tilstræbt at forenkle produkter og processer omkring håndteringen af kundernes behov, hvilket betyder, at PenSam Bank som udgangspunkt har et lavt risikoniveau.

PenSam Bank ønsker en effektiv og ansvarlig drift af selskabet, hvilket medfører, at alle væsentlige risici skal håndteres i henhold til det ønskede risikoniveau.

2. Risikostyring

2.1. Risikostyringspolitik

Bestyrelsen i PenSam Bank har vedtaget en politik for risikostyring. I denne politik defineres de væsentligste risikokategorier for PenSam Bank samt rammerne for dis-

se. Politik for risikostyring fastlægger desuden ansvarsområder, formål, processer og rapporteringsprocedurer for risikostyringen i PenSam Bank.

De væsentligste risikokategorier for PenSam Bank er følgende:

- Kreditrisiko: Risikoen for at banken lider tab som følge af, at en udlånskunde eller anden modpart misligholder sine forpligtelser overfor banken.
- Markedsrisiko: Risikoen for tab som følge af kurs- eller prisændringer.
- Likviditetsrisiko: Risikoen for at banken på kort eller langt sigt ikke har tilstrækkelig likviditet til at dække sine forpligtelser.
- Operationel risiko: Risiko for tab som følge af uhensigtsmæssige eller mangelfulde procedurer, menneskelige eller systemmæssige fejl eller som følge af eksterne begivenheder inkl. retslige risici.

Der er i PenSam Bank vedtaget et sæt bevillingsrammer for investeringsaktiverne samt kreditgivningen. Bestyrelsen har givet direktionen en ramme, inden for hvilken den kan disponere. Rammen er videredelegeret til relevante medarbejdere, som kan disponere inden for denne. Større engagementer skal behandles af bestyrelsen.

Retningslinjerne fra bestyrelse til direktion er videredelegeret til medarbejderne i form af forretningsgange på de væsentligste forretningsområder samt bevillingsbeføjelser. Der er i den forbindelse også udarbejdet forretningsgange omhandlende hvidvask og terrorfinansiering.

2.2. Risikostyringsfunktionen og andre relevante funktioner

PenSam Bank har outsourcet en del af administrationen til den koncernforbundne virksomhed PenSam A/S. Bankens risikostyring samt regnskabsmæssige opgaver håndteres således af Finansiell Styring, mens bankens formueforvaltning varetages af Investering. Chefen for Risikostyring er udpeget som risikoansvarlig for PenSam Bank.

Den risikoansvarlige i PenSam Bank har overordnet ansvar for at sikre en effektiv risikostyring i forhold til de risikobehæftede aktivitetsområder samt at sikre et effektivt internt kontrolmiljø. Den risikoansvarlige har ansvaret for opgaverne i risikostyringsfunktionen, som omfatter at:

- Tilrettelægge og vedligeholde risikostyringsprocessen.
- Vurdere, om der er sammenhæng mellem forretningsmodel, politikker, retningslinjer og reelle risici.
- Indsamle, vurdere og rapportere utilsigtede hændelser.
- Udarbejde solvensopgørelser.
- Vurdere principper for opgørelse af risici og anvendte modeller.

Der er endvidere udpeget en complianceansvarlig, som er ansvarlig for opgaverne i compliancefunktionen. Opgaverne i compliancefunktionen omfatter i henhold til ledelsesbekendtgørelsens § 17, at:

- Overvåge, kontrollere og vurdere om selskabets metoder, procedurer og eventuelle afhjælpningsforanstaltninger er effektive til at opdage og mindske risikoen for manglende overholdelse af gældende lovgivning, markedsstandarder eller interne regelsæt (compliance-risici).

- Rådgive og bistå ledelsen og de personer, der har ansvaret for de enkelte complianceområder med at sikre, at lovgivning, markedsstandarder og interne regelsæt overholdes.

Alle væsentlige risikoområder, samt den finansielle risikorapportering, rapportering omhandlende hvidvask og terrorfinansiering, hændelser og kontroller, behandles løbende af direktionen for PenSam Bank samt bankens risikoansvarlige.

Den daglige rådgivnings- og kreditgivningsfunktion er forankret i Forretningsenhed Bank. Chefen for Kreditkontoret i PenSam Bank refererer til både Finansdirektøren og Forretningsdirektøren for Forretningsenhed Bank, som begge refererer direkte til direktionen.

Der er etableret interne kontroller, som skal sikre, at alle væsentlige aktiviteter på kreditområdet, herunder bevillingsgrundlaget, kvaliteten af bevillingsprocessen, efterlevelse af kreditpolitikken og forretningsgang for kreditgivning, overholdes. Kontrollerne udføres løbende af Kreditkontoret og skal sikre, at alle med bevillingsbeføjelser bliver kontrolleret. Da PenSam Bank er en forholdsvis lille organisation og der er krav om funktionsadskillelse, kontrollerer Risikostyring ligeledes, at kreditgivningen sker på betryggende vis.

2.3. Rapportering

Bestyrelsen modtager og godkender rapportering på alle væsentlige risikoområder i PenSam Bank med en frekvens som angivet i tabel 2 nedenfor. I den kvartalsvise rapportering indgår bl.a. rapportering på overholdelse af samtlige af de af bestyrelsen fastlagte risikorammer.

Tabel 2. Rapportering på bestyrelsesniveau

Område	Frekvens
Kreditrisici	Kvartalsvis
Finansiell risikorapport (solvens, kapital, og likviditet)	Kvartalsvis
ICAAP	Årlig
ILAAP	Årlig
Genopretningsplan	Årlig

Der udarbejdes ligeledes månedlig risiko- og performancerapportering, som tilgår ledende medarbejdere samt direktionen.

3. Kapitalstyring og solvensbehov

PenSam Bank har siden 2005 indberettet tilstrækkeligt kapitalgrundlag og individuelt solvensbehov, som det også følger af lovgivningen. Der er i opstillingen af metode og model taget hensyn til arten, størrelsen og kompleksiteten af PenSam Bank's forretninger.

Bankens kapitalmålsætning er fastlagt som overholdelse af de interne grænseværdier for solvensprocenten. De interne grænseværdier for solvensprocenten fastlægges ved godkendelse af bankens genopretningsplan og opdateres minimum årligt. I genopretningsplanen anvendes en trafiklysmodel, ifølge hvilken der er fastsat en gult lys grænseværdi for tidlig advarsel om negativ udvikling samt en rødt lys grænse-

værdi for genopretning. For at overholde gult lys grænseværdien for solvensprocenten, skal bankens solvensdækning være minimum 3,75% point højere end gældende lovkrav inklusiv lovpligtige buffere. For at overholde rødt lys grænseværdien skal solvensdækningen være minimum 1,25% point højere end gældende lovkrav inklusiv lovpligtige buffere.

Opgørelsen af solvensbehovet suppleres løbende med interne stresstests samt større årlige stresstests i forbindelse med udarbejdelse af bankens forretningsplan og genopretningsplan, der begge kræver godkendelse af bestyrelsen.

3.1. Kapitalgrundlag

Banken har en simpel kapitalstruktur, idet kernekapitalen alene er udgjort af aktiekapital og overført overskud. Opgørelsen af bankens kapitalgrundlag for ultimo 2019 fremgår af nedenstående tabel 3.

Tabel 3. Opgørelse af kapitalgrundlag, ultimo 2019.

Alle beløb i t. kr.

Aktiekapital	60.000
Overført fra tidligere år	193.621
<i>Egentlig kernekapital før fradrag</i>	<i>253.621</i>
Årets underskud	0
Foreslået udbytte	0
Øvrige fradrag	0
<i>Egentlig kernekapital efter fradrag</i>	<i>253.621</i>

Banken har ikke supplerende kapital eller andre fradrag i kapitalgrundlaget, end de i tabel 3 angivne fradrag.

3.2. Risikovægtede eksponeringer

Bankens risikovægtede eksponeringer opgøres i overensstemmelse med Bekend-

gørelse om opgørelse af risikoeksponeringer, kapitalgrundlag og solvensbehov. I beregningen af de risikovægtede eksponeringer indgår kreditrisici, markedsrisici samt operationelle risici. Opgørelsen af de risikovægtede eksponeringer for ultimo 2019 fremgår af tabel 4.

Tabel 4. Risikovægtede eksponeringer, ultimo 2019.

Alle beløb i t.kr.

Vægtet eksponering mod kredit-, modparts-, udvandrings- og leveringsrisiko	1.227.475
Vægtet eksponering mod markedsrisiko	64.205
Vægtet eksponering mod operationel risiko	132.812
<i>Vægtet eksponering i alt</i>	<i>1.424.492</i>

PenSam Bank anvender standardmetoden til opgørelse af eksponeringer mod kredit- og markedsrisici.

De vægtede eksponeringer mod operationelle risici beregnes på baggrund af 15% af basisindikatoren. Basisindikatoren defineres som et 3-årigt gennemsnit af summen af nettorentindtægter og ikke-renterelaterede nettoindtægter.

3.3. Solvensbehov og det tilstrækkelige kapitalgrundlag

Det individuelle solvensbehov fastsættes ud fra PenSam Bank's egen vurdering af bankens kapitalbehov som følge af de risici, som banken påtager sig. Vurderingen foretages i bankens ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process). I ICAAP identificeres de risici, som banken er eksponeret overfor, og det vurderes hvorvidt specifikke risici kan mitigeres med interne processer eller må afdækkes med kapital.

Opgørelsen af bankens solvensbehov foretages i henhold til Finanstilsynets Vejledning om tilstrækkeligt kapitalgrundlag og solvensbehov for kreditinstitutter og tager udgangspunkt i 8+ metoden. Ifølge 8+ metoden beregnes solvensbehovet som 8% af den samlede risikoeksponering (søjle I) med tillæg på de områder, hvor det enkelte pengeinstitut har særlige risici, der ikke er dækket af søjle I.

I vurderingen af områder, hvor banken kan have særlige risici, der ikke kan antages at være dækket af 8% kravet, indgår:

1. Kreditrisiko. I vurderingen indgår:
 - i. Kreditrisiko for store kunder med finansielle problemer
 - ii. Særlige kreditrisici for øvrige kunder
 - iii. Koncentrationsrisiko på individuelle engagementer, geografi, brancher eller på sikkerheder

2. Markedsrisiko. I vurderingen indgår:
 - i. Renterisiko i handelsbeholdningen
 - ii. Kreditspændrisiko i handelsbeholdningen
 - iii. Rente- og kreditspændrisiko udenfor handelsbeholdningen
 - iv. Aktierisiko
 - v. Valutarisiko
3. Likviditetsrisiko.
4. Indtjeningsrisiko.
5. Udlånsvækst.
6. Operationel risiko.

De ovennævnte risikoområder vurderes at være dækkende for, at solvensbehovet opgøres på passende forsigtig vis, samt at opgørelsen lever op til kravene i Finanstilsynets Vejledning om tilstrækkeligt kapitalgrundlag og solvensbehov for pengeinstitutter.

Nedenfor beskrives de enkelte risikoområder.

3.3.1. Kreditrisiko

Kreditrisiko er bankens risiko for tab som følge af, at en udlånskunde eller en anden modpart misligholder sine forpligtelser over for PenSam Bank. Kreditrisikoen er PenSam Bank's væsentligste risikoområde, og her hvor det største forretningsmæssige fokus ligger.

I beregningen af tillæg til solvensbehovet for ekstraordinær kreditrisiko ud over solvenskravet på 8%, sondres der mellem tre områder: i. Kreditrisiko for store kunder med finansielle problemer, ii. Særlige kreditrisici for øvrige kunder og iii. Koncentrationsrisiko på individuelle engagementer, geografi, brancher eller sikkerheder.

Store kunder med finansielle problemer

En stor kunde defineres her som en kunde med et samlet engagement på mere end 2% af kapitalgrundlaget. En kunde med finansielle problemer defineres som en kunde tilhørende Finanstilsynets bonitetskategori 1 eller 2c, eller en kunde beliggende i stadie 2svag eller 3 i bankens nedskrivningsberegninger.

Ultimo 2019 havde PenSam Bank få privatkunder med et samlet engagement på over 2% af kapitalgrundlaget. Ingen af de store kunder kan kategoriseres som kunder med finansielle problemer og forventes ej heller at blive det i fremtiden. Derfor medregner banken ikke et tillæg for store kunder med finansielle problemer.

Særlige kreditrisici for øvrige kunder

Bankens kreditportefølje består næsten udelukkende af privatkunder med mindre engagementer under 2% af kapitalgrundlaget. PenSam Bank vurderes derfor at have en simpel udlånsportefølje.

I den løbende overvågning af kreditporteføljen fokuseres på porteføljens overordnede kreditkvalitet samt udviklingen af relevante dele af kreditporteføljen. Ultimo 2019 var 96% af bankens udlånsvolumen (opgjort ekskl. garantier) placeret i Finanstilsynets bonitetskategorier for gode og normale kunder (bonitetskategori 3, 2a og 2b). Den løbende overvågning af dele af kreditporteføljen dækker bl.a. over nye kunder, store kunder, svage og nødlidende engagementer, og produktsammensætning af porteføljen.

Baseret på bankens kreditprofil samt den løbende overvågning af kreditrisikoen vurderes det, at der ikke er særlige kreditrisici for øvrige kunder med engagementer under 2% af kapitalgrundlaget, som ikke er tilstrækkeligt dækket af søjle-I kravet. Såle-

des vurderes et tillæg for særlige kreditrisici for øvrige kunder ikke nødvendigt.

Koncentrationsrisiko på individuelle engagementer, brancher, geografi eller sikkerheder

Der indregnes et tillæg for koncentrationsrisiko på individuelle engagementer, hvis bankens 20 største engagementer udgør mere end 4% af den samlede eksponeringsmasse. Tillægget beregnes i overensstemmelse med Finanstilsynets Vejledning om tilstrækkeligt kapitalgrundlag og solvensbehov for kreditinstitutter. Ultimo 2019 udgjorde tillægget for koncentrationsrisiko på individuelle engagementer 0,09% af de risikovægtede eksponeringer.

Banken har ikke nævneværdige eksponeringer ud over detailsegmentet. Dårlige konjunkturer i en eller flere brancher tillægges således ikke større betydning og et tillæg for koncentrationsrisiko på brancher vurderes ikke nødvendigt.

Kredit- og sikkerhedsporteføljen betragtes hovedsageligt som veldiversificeret, dog med en relativt stor eksponering mod andelsboliger i hovedstadsområdet. På grund af den store koncentration i dette segment, medtages et tillæg for koncentrationsrisiko på udlån til andelsboliger. Ultimo 2019 udgjorde tillægget for koncentrationsrisiko på bankens andelsboligudlån 0,29% af de risikovægtede eksponeringer.

Kreditrisici medtages i den interne stress-test af bankens kapital i form af en stigning i nedskrivningsprocent samt udlånsvolumen. Stigningen i udlånsvolumen følger af en antagelse om vækst i udlån og garantier samt forhøjet træk på kreditter.

3.3.2. Markedsrisiko

Markedsrisikoen i PenSam Bank består hovedsageligt af rente- og kreditspændsrisiko indenfor handelsbeholdningen. Denne stammer fra placering af overskudslikviditeten fra indlånsoverskud i likvide fondsaktiver. Bankens investeringsportefølje er udelukkende placeret i DKK denominerede aktiver af høj kreditkvalitet.

Renterisiko i handelsbeholdningen

Gennem investeringspolitikken og dertil hørende retningslinjer er der fastsat rammer for renterisikoen, som generelt tilstræbes at være lav. Da obligationsporteføljen udgør en væsentlig del af bankens balance, kan renterisikoen i forhold til basiskapitalen dog godt være væsentlig, selv ved lave varigheder. Der indregnes på nuværende tidspunkt et tillæg til solvensbehovet for renterisiko baseret på den maksimale rammeudnyttelse de seneste 12 måneder. Ultimo 2019 udgjorde tillægget for renterisiko 0,06% af de risikovægtede eksponeringer.

Renterisiko medtages i den interne stress-test af bankens kapital.

Kreditspændsrisiko i handelsbeholdningen

Den strategiske porteføljesammensætning og dertilhørende benchmark fastlægges årligt i bankens investeringsstrategi. Rammen for kreditspændsrisikoen på bankens obligationsportefølje bestemmes ud fra kreditspændsrisikoen på den fastlagte benchmark portefølje. Metoden til beregning af tillægget for kreditspændsrisiko er baseret på Finanstilsynets Vejledning om tilstrækkeligt kapitalgrundlag og solvensbehov for kreditinstitutter. Således beregnes tillægget på basis af den maksimale kreditspændsrisiko, der kan opnås indenfor den af bestyrelsen fastsatte risikoramme for kreditspændsrisiko. Ultimo 2019 udgjorde

tillægget for kreditspændsrisiko 0,14% af de risikovægtede eksponeringer.

Rente- og kreditspændsrisiko udenfor handelsbeholdningen

Da alt ind- og udlån i banken er variabelt forrentet, er rente- og kreditspændsrisikoen udenfor handelsbeholdningen begrænset. Derfor indregnes ikke et tillæg for overnormal rente- eller kreditspændsrisiko udenfor handelsbeholdningen.

Aktierisiko

PenSam Bank's aktiebeholdning består udelukkende af en mindre beholdning af sektoraktier. Derfor vurderes bankens aktierisiko at være dækket af 8% kravet.

Valutarisiko

PenSam Bank har ingen betydelige eksponeringer mod valutarisiko, hvorfor bankens valutarisiko vurderes at være dækket af 8% kravet.

3.3.3. Likviditetsrisiko

Banken har på nuværende tidspunkt ingen markedsbaseret funding, prisdødsomme indlån eller indlån fra professionelle aktører, og forventes ej heller at få det over det næste år. Derfor indregnes ikke et tillæg til solvensbehov for overnormal likviditetsrisiko.

Der udføres løbende stresstests af bankens likviditet.

3.3.4. Indtjeningsrisiko

For at tage højde for eventuelle tab og eventuel utilstrækkelig indtjeningsevne til at absorbere disse, medregnes et tillæg til 8% kravet, hvis basisindtjeningen er mindre end 1% af bankens samlede udlån og garantier. Tillægget beregnes i overensstemmelse med Finanstilsynets Vejledning om

tilstrækkeligt kapitalgrundlag og solvensbehov for kreditinstitutter. Ultimo 2019 udgjorde tillægget for indtjeningsrisiko 0,36% af de risikovægtede eksponeringer.

Indtjeningsrisici stresses i den interne stresstest af bankens kapital.

3.3.5. Udlånsvækst

For at tage højde for, at en høj udlånsvækst kan påføre banken en overnormal kreditrisiko, medregnes et tillæg for udlånsvækst, hvis banken forventer en udlånsvækst på over 10% for det kommende år. Bankens forretningsplan giver ikke anledning til at indregne et tillæg for udlånsvækst i solvensbehovet ultimo 2019.

Vækstrisici medtages som en stigning i kreditrisikoen i den interne stresstest af bankens kapital.

3.3.6. Operationel risiko

For at vurdere om der er afsat tilstrækkelig kapital i søjle I til at dække operationelle risici, tager PenSam Bank udgangspunkt i Finanstilsynets Vejledning om tilstrækkeligt kapitalgrundlag og solvensbehov for kreditinstitutter. De valgte tillæg er baseret på en konkret vurdering af eventuelle mangler i forhold til den reelle risiko og et niveau, som bankens indtjening ikke forventes at kunne dække.

Ultimo 2019 udgjorde bankens tillæg for overnormale operationelle risici 0,4% af de risikovægtede eksponeringer. Dette tillæg bestod af et tillæg på 0,1% af de risikovægtede eksponeringer for operationelle risici i forbindelse med IT-anvendelse samt et tillæg på 0,3% af de risikovægtede eksponeringer for operationelle risici i forbindelse med kreditområdet.

Dele af bankens tillæg for operationelle risici forventes at bortfalde i løbet af 2020.

3.3.7. Individuelt solvensbehov

Opgørelsen af PenSam Bank's individuelle solvensbehov opdelt på de forskellige risikoområder fremgår af tabel 5 nedenfor.

Tabel 5. Individuelt solvensbehov opdelt på risikoområder, ultimo 2019.

Risikoområde	Tilstrækkeligt kapitalgrundlag (mio. kr.)	Solvensbehov (%)
Lovpligtigt minimumskrav	114,0	8,0%
Tillæg for:		
- Kreditrisiko	5,3	0,4%
- Markedsrisiko	2,8	0,2%
- Indtjeningsrisiko	5,2	0,4%
- Udlånsvækst	0,0	0,0%
- Operationel risiko	5,7	0,4%
- Likviditetsrisiko	0,0	0,0%
<i>I alt</i>	133	9,3%

Som det fremgår af tabel 5, havde banken et individuelt solvensbehov på 9,3% ultimo 2019. Dette består af minimumskravet på 8% plus et individuelt tillæg på 1,3% point, bestående af tillæg for kreditrisici, markedsrisici, indtjeningsrisici og operationelle risici.

Det tilstrækkelige kapitalgrundlag er fastsat ud fra det individuelle solvensbehov,

der således er større end både kapitalgrundlagskravet og minimumskapitalkravet. Banken har ikke et solvenskrav som følge af påbudte foranstaltninger.

3.4. Solvensdækning

PenSam Bank's kapitalforhold med hensyn til kapitalgrundlag og solvens fremgår af tabel 6 nedenfor.

Tabel 6. Kapitalforhold, ultimo 2019.

Kapitalgrundlag efter fradrag, mio. kr.	254
Tilstrækkeligt kapitalgrundlag, mio. kr.	133
Individuelt solvensbehov	9,3%
Kapitalbevaringsbuffer	2,5%
Kontracyklisk buffer	1,0%
NEP-tillæg	0,3%
Samlet solvensbehov	13,1%
Kapitalprocent	17,8%
Solvensoverdækning	4,7%

PenSam Bank's samlede solvensbehov består af bankens individuelle solvensbehov samt kapitalbevaringsbufferen, den kontracykliske buffer og NEP-tillægget. Som det fremgår af tabel 6, udgjorde bankens samlede solvensbehov 13,1% ultimo 2019. I løbet af 2019 er det samlede solvensbehov steget som følge af aktivering af den kontracykliske buffer samt den gradvise indfasning af kapitalbevaringsbufferen og NEP-tillægget. Således er den kontracykliske buffer øget med 1% point siden ultimo 2018, mens kapitalbevaringsbufferen og NEP-tillægget tilsammen er steget med 0,9% point siden ultimo 2018.

Kapitalbevaringsbufferen var fuldt indfaset ultimo 2019 og stiger således ikke yderligere i 2020. NEP-tillægget vil blive indfaset med yderligere 0,9% point den 1/1/2020, og den kontracykliske buffer stiger med yderligere 1% point i løbet af 2020.

PenSam Bank's solvensoverdækning ift. det samlede solvensbehov udgjorde 4,7% point ultimo 2019. Baseret på ledelsesmæssige tiltag i den af bestyrelsen godkendte forretningsplan, anses bankens overdækning for at være tilstrækkelig til at imødekomme den yderligere indfasning af NEP-kravet samt de udmeldte forhøjelser af den kontracykliske buffer. Kapitalgrundlaget vurderes således tilstrækkeligt til at imødekomme fremtidige risici.

3.5. Gearing

Udover de i afsnit 3.3. nævnte risikoområder, følges udviklingen i bankens gearing. Gearingsgraden, der defineres som størrelsen af bankens basiskapital i forhold til summen af bankens aktiver og ikkebalancerførte poster, bliver monitoreret hver måned. En høj gearingsgrad er udtryk for en lav gearing. Bankens bestyrelse har besluttet, at risiko for overdreven gearing skal

være uvæsentlig og at gearingsgraden derfor skal være højere end 10%. Ultimo 2019 havde banken en gearingsgrad på 12,1%.

Da gearingsgraden historisk har ligget stabilt over 10%, indgår gearingsrisiko på nuværende tidspunkt ikke i vurderingen af særlige risici.

4. Kreditrisiko

Kreditrisikoen er PenSam Bank's væsentligste risikoområde. Herunder hører koncentrationsrisiko, der opstår når udlånsvolumen er koncentreret på eksempelvis få store enkeltengagementer.

4.1. Kreditpolitik

I PenSam Bank's kreditpolitik redegøres for bl.a. kreditvurderings- og kreditgivningsprincipper, samt hvilken sikkerhedsstilling banken kan modtage. Kreditpolitikken bliver løbende justeret i forhold til de samfundsmæssige konjunkturer. Minimum en gang årligt bliver kreditpolitikken revideret og godkendt af bestyrelsen.

PenSam Bank yder som hovedregel alene lån og kreditter til private kunder. Kundegruppen omfatter hovedsagelig pensionskunderne i PenSam samt kunder med tilknytning til FOA og disses familier.

Med henblik på at begrænse bankens tabsrisiko er der gennem gældende politikker, retningslinjer og forretningsgange, fastsat specifikke interne grænser for størrelsen på enkelt engagementer og summen af store engagementer. Samtlige engagementer vurderes løbende. Endvidere vurderes alle engagementer i forbindelse med låneansøgninger og enhver ændring, der har indflydelse på kundens betalingsevne og/eller -vilje.

Bankens politik ved overtagelse af engagementer er - i det omfang banken bliver vidende herom - at der ikke indgås aftaler med potentielle kunder, hvorpå andre pengeinstitutter har enten realiseret tab eller foretaget en individuelt vurderet nedskrivning.

Bankens retningslinjer angiver, i hvilket omfang direktionen er bemyndiget til at yde lån, garantier mv. Retningslinjerne justeres jævnligt og er videredelegeret til de enkelte disponerende medarbejdere i form af bl.a. forretningsgange og bevillingsbeføjelser for kreditgivningen.

4.2. Styring af kreditrisici

Ved etablering af engagementer eller forhøjelse af engagementer med kunder, skal banken ved en tilbunds gående kreditvurdering dokumentere, at kunden er kreditværdig. Det vil sige, at kunden besidder såvel evne som vilje til at opfylde nuværende og fremtidige forpligtelser over for banken. PenSam Bank indgår som hovedregel ikke engagementer, der indebærer kreditrisici med personer, som er registreret i RKI Kreditinformation eller i kort- og checkmisbrugerkartoteket.

For at estimere kundernes kreditmæssige adfærd benytter banken en adfærdsscoremodel udviklet af BEC. Modellen anvendes i forbindelse med beregning af bankens nedskrivninger og indgår som et centralt element i forhold til kunderådgivernes kreditgivning. Det sidste betyder, at modellen er med til at ensarte forudsætningerne for tildeling af kredit, hvilket forstærker kreditstyringen i banken.

Et vigtigt element i BECs klassifikationsmodel er den løbende overvågning af kundernes migrationer mellem forskellige risikoklasser, og i den henseende er banken

særligt opmærksom på kunder, hvis kreditværdighed er forværret i en given måned.

PenSam Bank anvender endvidere en ansøgningsscoremodel som rådgiverværktøj for nye kunder med mindre kreditengagementer. Modellen medvirker, ligesom adfærdsscoremodellen, til at ensarte forudsætningerne for tildeling af kredit og forstærker dermed kreditstyringen i banken.

I overensstemmelse med gældende politikker, retningslinjer og forretningsgange rapporteres der løbende til direktion og bestyrelse om bankens største kreditengagementer og overtræk. Endvidere rapporteres der løbende på udviklingen i boniteten i den samlede udlånsportefølje.

Én gang årligt afholdes aktivgennemgang af signifikante udlån. Her gennemgås værdiansættelsen af bankens største udlånsengagementer, og der rapporteres om alle engagementer større end 1,8 mio. kr. Gennemgangen foretages typisk i løbet af 1. halvår.

4.3. Sikkerheder

PenSam Bank benytter sig kun af pant som sikkerhedsstilling. Der tages sikkerhed i ejerantebrev ved fast ejendom, mens der ved lån til bil og andelsbolig sker registrering af sikkerheden i henholdsvis bil- og andelsboligbogen.

4.4. Modpartsrisiko

Ultimo 2019 havde PenSam Bank kun få store engagementer med et samlet engagement på mere end 2% af bankens kapitalgrundlag.

I PenSam Bank's bevillingsproces og i den almindelige engagementsovervågning tages der højde for den beregnede eksponeringsværdi, således at det sikres, at denne

ikke overstiger den bevilgede kreditgrænse på modparten.

På investering af overskudslikviditeten ønsker PenSam Bank at være et pengeinstitut med en lav kompleksitet og en konservativ risikoprofil, så overskudslikviditeten er værdisikker og ikke udsætter egenkapitalen for risiko for større tab. Det ønskede risikoniveau afspejles i de rammer og beføjelser, som bestyrelsen har videredelegeret.

Modpartsrisikoen overfor andre pengeinstitutter skal så vidt muligt minimeres gennem begrænset kontantindestående i andre pengeinstitutter. Der er fastlagt rammer for placering af indlån i de specifikke pengeinstitutter.

4.5. Eksponeringer med kreditrisiko

I nedenstående tabeller vises en dekomponering samt løbetidsfordeling af bankens eksponeringer med kreditrisiko.

Tabel 7. Eksponeringer med kreditrisiko, inkl. ikke-balanceførte poster, fordelt på eksponeringskategorier, ultimo 2019.

<i>Alle beløb i t. kr.</i>	Uvægtet	Vægtet
Eksponeringer mod centralregeringer eller centralbanker	52.579	0
Eksponeringer mod institutter	163.720	49.873
Eksponeringer mod erhvervsvirksomheder m.v. ¹⁾	55.970	55.970
Eksponeringer mod detailkunder	1.357.480	1.017.689
Eksponeringer sikret ved pant i fast ejendom	119.841	89.880
Eksponeringer hvorpå der er restance eller overtræk	8.646	11.799
Eksponeringer mod aktier	769	769
Andre eksponeringer	1.494	1.494
<i>I alt</i>	<i>1.760.500</i>	<i>1.227.475</i>

1) Eksponeringer mod erhvervsvirksomheder m.v. udgøres dels af BEC kapitalindskud samt lign. modpartseksponeringer.

Tabel 8. Eksponeringer med kreditrisiko efter nedskrivninger og før hensyntagen til virkninger af kreditrisikoreduktion, ultimo 2018.

<i>Alle beløb i t. kr.</i>	Uvægtet	Vægtet
Poster uden for handelsbeholdningen	1.506.487	1.033.548
Ikke-balanceførte poster	254.013	193.927
<i>Poster i alt med kreditrisiko</i>	<i>1.760.500</i>	<i>1.227.475</i>

Tabel 9. De samlede eksponerings restløbetider, ekskl. ikke-balanceførte poster, ultimo 2019. Alle beløb i t.kr.

	Anfordring	0-3 mdr.	3 mdr.–1 år	1-5 år	Over 5 år
Eksponering mod centralregeringer eller centralbanker	49.183	0	3.396	0	0
Eksponeringer mod institutter	163.719	0	0	0	0
Eksponeringer mod erhvervsvirksomheder m.v.	0	0	0	0	43.928
Eksponeringer mod detailkunder	19.938	41.970	106.674	457.153	511.713
Eksponeringer sikret ved pant i fast ejendom	1.735	3.653	9.285	39.791	44.540
Eksponeringer hvorpå der er restance eller overtræk	132	278	708	3.031	3.393
Eksponeringer mod aktier	0	0	0	0	769
Andre eksponeringer	1.494	0	0	0	0
I alt	236.201	45.901	120.063	499.975	604.343

4.6. Nedskrivninger på udlån

PenSam Bank benytter sig ikke af overgangsordningen i forbindelse med implementeringen af IFRS9 regnskabsreglerne, og har således implementeret IFRS9 regnskabsreglerne primo 2018. IFRS9 regnskabsreglerne medfører, at der nedskrives på baggrund af de forventede kredittab, fremfor – som før – på baggrund af indtrufne tab ved konstatering af objektiv indikation på værdiforringelse (OIV).

Det forventede kredittab beregnes som en funktion af sandsynligheden for misligholdelse (PD), eksponeringsværdi ved misligholdelse (EAD) og tab ved misligholdelse (LGD). I beregningerne er der indarbejdet fremadskuende informationer, der repræsenterer ledelsens forventninger til den fremadrettede udvikling.

Alle udlån opdeles i tre grupper ved beregning af det forventede kredittab, idet de placeres i henholdsvis stadiet 1, 2 eller 3,

afhængigt af udviklingen i risikoen for kredittab.

Nedskrivningsmodellen indebærer, at et udlån på tidspunktet for første indregning nedskrives med et beløb svarende til det forventede kredittab i 12 måneder (stadie 1). Sker der efterfølgende en betydelig stigning i kreditrisikoen i forhold til tidspunktet for første indregning, nedskrives aktivet med et beløb svarende til det forventede kredittab i udlånets restløbetid (stadie 2). Hvis aktivet konstateres værdiforringet (stadie 3), nedskrives aktivet uændret med et beløb svarende til det forventede kredittab i aktivets restløbetid. Udgangspunktet er 100 pct. nedskrivning, men denne kan reduceres baseret på en manuel vurdering.

Manuel nedskrivning foretages primært på nødlidende eller misligholdte engagementer. Den hyppigst forekomne årsag til konstatering af værdiforringelse er misligholdelse af afdragsbetalingerne. Herudover

giver eksempelvis dødsfald eller gældssanerung ligeledes anledning til en OIV-markering. Størrelsen på nedskrivningen beregnes med udgangspunkt i en individuel vurdering af kundens betalingsevne og -vilje.

Nedskrivningsberegningen sker i et system, der er udviklet og teknisk vedligeholdt af BEC. Her er der indlagt bankens kriterier for, hvornår der er sket en betydelig stigning i kreditrisikoen, og aktivet derfor skifter fra stadie 1 til stadie 2. Den definition af kreditforringet og misligholdelse, som banken anvender ved målingen af det forventede kredittab og ved overgang til stadie 3, stemmer overens med den definition, der anvendes til interne risikostyringsformål, ligesom definitionen er tilpasset kapitalkravsforordningens (CRR) definition på misligholdelse. Modelberegningen for eksponeringer i stadie 2 suppleres med et tillæg fra et fremadskuende, makroøkon-

misk modul, der er udviklet og vedligeholdt af LOPI.

Alle foretagne nedskrivninger indgår i resultatopgørelsen under posten 'Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv.'. I 2019 udgjorde de samlede nedskrivninger 0,1% af udlåns- og garantiporteføljen i sammenligning med 0,3% i 2018.

Da PenSam Bank hovedsageligt har privatkunder, ydes der generelt ikke erhvervs-mæssige lån. Branchefordelingen foretages efter en eventuel momsregistrering hos privatkunderne, som den afspejles via opdateringer fra CPR-registret.

Tabel 10 nedenfor viser branchefordelingen af misligholdte og kreditforringede fordringer, mens tabel 11 og 12 viser de samlede nedskrivninger/hensættelser på hhv. udlån, garantier og uudnyttede kredittilsagn ultimo 2019.

Tabel 10. Misligholdte og kreditforringede fordringer fordelt på brancher, ultimo 2019.

	Misligholdte og kreditforringede fordringer	Nedskrivninger/hensættelser ultimo året	Udgiftsførte beløb vedr. nedskrivninger/hensættelser i løbet af perioden
<i>Alle beløb i t. kr.</i>			
Offentlige myndigheder	0	0	0
Erhverv	0	0	0
Landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri	0	0	0
Industri og råstofudvinding	0	0	0
Energiforsyning	0	0	0
Bygge og anlæg	0	0	0
Handel	0	0	0
Transport, hoteller og restauranter	0	0	0
Information og kommunikation	0	0	0
Finansiering og forsikring	0	0	0
Fast ejendom	0	0	0
Øvrige erhverv	0	0	0
I alt erhverv	0	0	0
Private	31.746	19.652	4.720
<i>I alt</i>	<i>31.746</i>	<i>19.652</i>	<i>4.720</i>

Tabel 11. Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender til amortiseret kostpris, ultimo 2019.

<i>Alle beløb i t. kr.</i>	2019
Akkumulerede nedskrivninger primo på udlån og tilgodehavender	28.194
Bevægelser i året	
Nedskrivninger i årets løb	9.980
Tilbageførsel af nedskrivninger foretaget i tidligere regnskabsår	8.360
Endeligt tabt (afskrevet) tidligere nedskrevet	4.720
Akkumulerede nedskrivninger ultimo på udlån og tilgodehavender	25.093

Tabel 12. Hensættelser til tab på garantier og uudnyttede kredittilsagn, ultimo 2019.

<i>Alle beløb i t. kr.</i>	2019
Akkumulerede hensættelser primo på garantier og uudnyttede kredittilsagn	621
Bevægelser i året	
Hensættelser i årets løb	506
Tilbageførsel af hensættelser foretaget i tidligere regnskabsår	511
Endeligt tabt (afskrevet) tidligere hensat	0
Akkumulerede hensættelser ultimo på garantier og uudnyttede kredittilsagn	616

5. Markedsrisiko

5.1. Markedsrisikopolitik

PenSam Bank er karakteriseret ved at have et solidt indlånsoverskud, som er placeret i meget likvide fondsaktiver. Bankens investeringspolitik og dertil hørende retningslinjer angiver de af bestyrelsen fastlagte rammer for, hvilke investeringsaktiver banken må disponere over.

PenSam Bank ønsker at have en konservativ risikoprofil på investering af overskudslividiteten, så den er værdisikker og ikke udsætter egenkapitalen for risiko for større tab.

5.2. Styring af markedsrisici

Det strategiske niveau for markedsrisici fastsættes ud fra den strategiske porteføljesammensætning og dertil hørende benchmark. Bestyrelsen har vedtaget rammer for hhv. renterisiko, kreditspændrisiko

og koncentrationsrisiko på bankens investeringsaktiver.

Bankens investeringsaktiver er alle registreret i bankens fondsstyringssystem, ligesom der til brug for performancemåling sker en skyggeregistrering i PenSam koncernens fondsadministration.

Der bliver til bestyrelsesmøderne i PenSam Bank rapporteret om udvikling på de finansielle markeder, investeringer, udnyttelse af rammer mv. i forbindelse med den almindelige ledelsesrapportering.

5.3. Markedsrisiko i handelsbeholdningen

PenSam Bank har ikke aktier eller valuta-positioner i handelsbeholdningen, så markedsrisikoen indenfor handelsbeholdningen henføres alene til rente- og kreditspændrisiko. Dog holder banken enkelte sektoraktier udenfor handelsbeholdningen, jævnfør afsnit 5.4.

Ultimo 2019 udgjorde renterisikoen i handelsbeholdningen 4,9 mio. kr. Dette svarer til 1,9% af bankens kapitalgrundlag.

Bankens solvensbehov for risici under markedsrisikoområdet fremgår af tabel 13 nedenfor.

Tabel 13. Opgørelse af kapitalgrundlagskrav vedr. markedsrisici, ultimo 2019.

Alle beløb i t. kr.

Kapitalgrundlagskrav (vægtet beløb)

	Kapitalgrundlagskrav (vægtet beløb)
Poster med positionsrisiko:	
Gældsinstrumenter	5.136
Aktier mv.	0
Råvarer	0
Poster med valutarisiko:	
Valutapositioner	1

5.4. Markedsrisiko udenfor handelsbeholdningen

PenSam Bank er ikke eksponeret mod renterisiko uden for handelsbeholdningen, da alt rentebærende ind- og udlån er variabelt forrentet. Banken er heller ikke eksponeret mod basisrisiko.

PenSam Bank har i samarbejde med andre pengeinstitutter erhvervet aktier i en række sektorselskaber. Disse sektorselskaber har til formål at understøtte pengeinstitutterne. PenSam Bank påtænker ikke at sælge disse aktier, idet en deltagelse i disse sektorselskaber anses for nødvendige for at drive pengeinstituttet. Aktierne indgår derfor ikke i handelsbeholdningen.

6. Operationel risiko

6.1. Politik for operationel risiko

Bestyrelsen har vedtaget politik og retningslinjer for operationelle risici, som sætter rammerne for arbejdet med de operationelle risici, herunder definitionen af de operationelle risici.

6.2. Styring af operationelle risici

Alle operationelle hændelser indberettes og opsamles i et centralt system. Dette gælder også for hændelser, som kunne have udløst væsentlige tab, men ikke gjorde det (nærvæd tab). De registrerede hændelser indgår løbende i risikovurderinger, vurderinger af kontrolmiljøet samt i kapitalberegningerne for de operationelle risici.

Banken har outsourcet udvikling, drift og vedligeholdelse af informationsteknologi til BEC, mens IT-netværk hovedsageligt er outsourcet til KMD. Herudover foretages en del af de administrative forhold i samarbejde med PenSam A/S. Der er fuld funktionsadskillelse.

7. Likviditetsrisiko

7.1. Politik for likviditetsrisiko

Bankens likviditetspolitik og dertil hørende retningslinjer fastsætter grænser for likviditetsoverdækningen, som til enhver tid skal være betryggende stor i forhold til de lovmæssige krav. Likviditetspolitikken har desuden til formål at sikre, at den fornødne likviditet til at opretholde forretningsmodellen altid er til stede. Banken ønsker alene

at være finansieret ved indlån, hvilket kræver en solid likviditetsoverdækning. Derfor er der fastlagt rammer for bankens likviditetsoverdækning i både et budgetteret og et stresset scenarie.

7.2. Styring af likviditetsrisiko

Banken har som følge af et solidt indlånsoverskud en stor overdækning af likviditet, og likviditetsstyringen er tilrettelagt med henblik på at sikre den fornødne likviditet til opfyldelse af de langsigtede mål.

Der gennemføres løbende stresstest af bankens likviditet for en tidshorizont på 12 måneder. Mindst én gang årligt udføres en omfattende stresstest af den langsigtede likviditetssituation.

Der sker endvidere løbende overvågning af likviditetssituationen, idet der rapporteres månedligt på bankens opfyldelse af LCR-kravet samt andre rammer fastlagt for likviditetsområdet. Endelig opgøres bankens likviditionspositioner på daglig basis.

Ultimo 2019 havde banken en likviditetsoverdækning på 539% i forhold til LCR-kravet.

Bestyrelsen har vedtaget en genopretningsplan, som definerer konkrete tiltag til at genoprette bankens likviditetssituation i tilfælde af, at de fastlagte grænser for likviditetsoverdækningen overskrides.

8. Anvendelsesområde

PenSam Bank A/S
Jørgen Knudsens Vej 2
3520 Farum
CVR-nr. 13 88 46 76
Hjemsted Furesø, Danmark

Moderselskab:
PenSam Holding A/S
CVR-nr. 12 62 95 32
Hjemsted Furesø, Danmark.

Banken er et datterselskab uden egne døtre – der foretages derfor ingen konsolidering.